

*«Співець краси,
природи і людини,
душі людської
дивний чарівник»*

ДОВЖЕНКО
Олександр Петрович
(10.09.1894 - 25.11.1956)

**130 років від дня народження
видатного українського
письменника та кінорежисера**

10 вересня виповнюється 130 років від дня народження Олександра Петровича Довженка – українського кінорежисера, кінодраматурга, класика світового кінематографа, письменника.

Олександра Довженка знають і високо шанують у цілому світі, бо, як кожний геній, він належить всьому людству.

Сучасники Олександра Петровича стверджували, що ніхто не бачив його пасивним, байдужим або ж заспокоєним і розслабленим. Його звичайний стан – незмінна душевна напруга.

Зовні стриманий, він завжди був немов наелектризований, готовий до невідкладної дії, до неймовірного злету фантазії. Ті, хто знав митця, казали, що до такої людини, як Олександр Петрович, хотілося прийти, бути поруч. У його присутності люди ставали кращими: він був надзвичайно харизматичним, з дивною аурую, легкою й комфортною людиною, але разом з тим лідером – навіть якщо мовчав.

З нагоди 130-річчя від дня народження О. П. Довженка (1894–1956), наукова бібліотека підготувала тематичний перегляд «Співець краси, природи і людини, душі людської дивний чарівник».

Експозиція представляє матеріали із фондів бібліотеки, що висвітлюють літературну, художню та кінематографічну спадщину Олександра Довженка, його творчі задуми, дає уявлення про долю митця та внесок у розвиток української і світової культури.

Абонемент художньої літератури запрошує

Наукова бібліотека НУ «Запорізька політехніка»

Відомий український письменник, кінорежисер, кінодраматург, класик світового кінематографу Олександр Довженко назавжди залишиться яскравою особистістю в українській історії. Ця постать відома українцям завдяки блискучим кінострічкам та захопливим творам, якими ми насолоджуємося й досі.

Олександр Довженко народився 10 вересня 1894р. в с. В'юнице на Чернігівщині у родині неписьменних селян. Навчався юнак у місцевій початковій школі. У 1911 р. Олександр Довженко вступив до Глухівського інституту, після закінчення якого працював вчителем у Житомирі. Вищу освіту він здобув у Київському комерційному інституті на економічному факультеті. Навчався погано, адже душа та серце майбутнього письменника не лежали до економічного фаху.

У 1919 р. Довженка засудили до ув'язнення в концтабори через його захоплення революцією та службою в петлюрівській армії. Однак юнака врятували від в'язниці. У 1921 р. Довженко вирушає за кордон на дипломатичну службу. Деякий час живе в Берліні та обіймає посаду секретаря генконсульства УСРР в Німеччині.

Творчі здібності відкрились у 1923 році, коли Довженко почав працювати ілюстратором газети «Вісті ВУЦВК» та відвідувати засідання «Гарту». Через деякий час Довженко стає співзасновником ВАПЛІТЕ, після чого – зближується з ВУФКУ (Всеукраїнським фотокіноуправлінням), але в Харкові на той час єдиним драматичним мистецтвом був театр, та Довженка театр не цікавив.

У 1925 р. працює стажистом по агітфільму «Червона Армія». Після дебюту переїжджає до Одеси та створює свої перші стрічки: «Вася-реформатор» і «Ягідка кохання». Першим серйозним проектом режисера став фільм «Звенигора», що вийшов на екрани у 1928 році. У 1930 р. відомий український режисер одружився з акторкою Юлією Солнцевою.

Великий успіх і в той же час розчарування Довженку принесла кінострічка «Земля». Він створив «Землю» (1932) і повіз показувати фільм в Європу. У 1958 році кінокритика назвали «Землю» одним із 12 найкращих фільмів всіх часів і народів. Але за фільм «Земля» його почали звинувачувати в буржуазному націоналізмі.

Понад рік свого життя Олександр Довженко присвятив створенню фільму «Іван».

У 1933 р. відомий український кінорежисер переїжджає до Москви, а потім – на Далекий Схід. У 1935р. його нагороджують орденом Леніна. На початку війни потрапляє в Уфу та до Ашгабаду. Іде добровольцем на війну в якості кореспондента газети «Красная армия».

У 1943р. завершує кіноповість «Україна в огні», яку Сталін заборонив. Саме цей фільм сьогодні є найвизначнішою роботою українського кінорежисера. Стрічка принесла Довженку популярність та зробила його відомим не лише в Україні, але й за кордоном. До останніх днів Довженко жив у Москві, працював на «Мосфільмі».

Помер відомий український режисер та письменник 25 листопада 1956 року та похований у Москві.

Про його життя – творче й особисте – багато чуток та легенд. Його архіви й досі не повернуто в Україну, а, наприклад, його щоденники закриті за наполяганням дружини. Людина – епоха, талановитий митець світового рівня – що він думав, про що мріяв, що йому боліло?

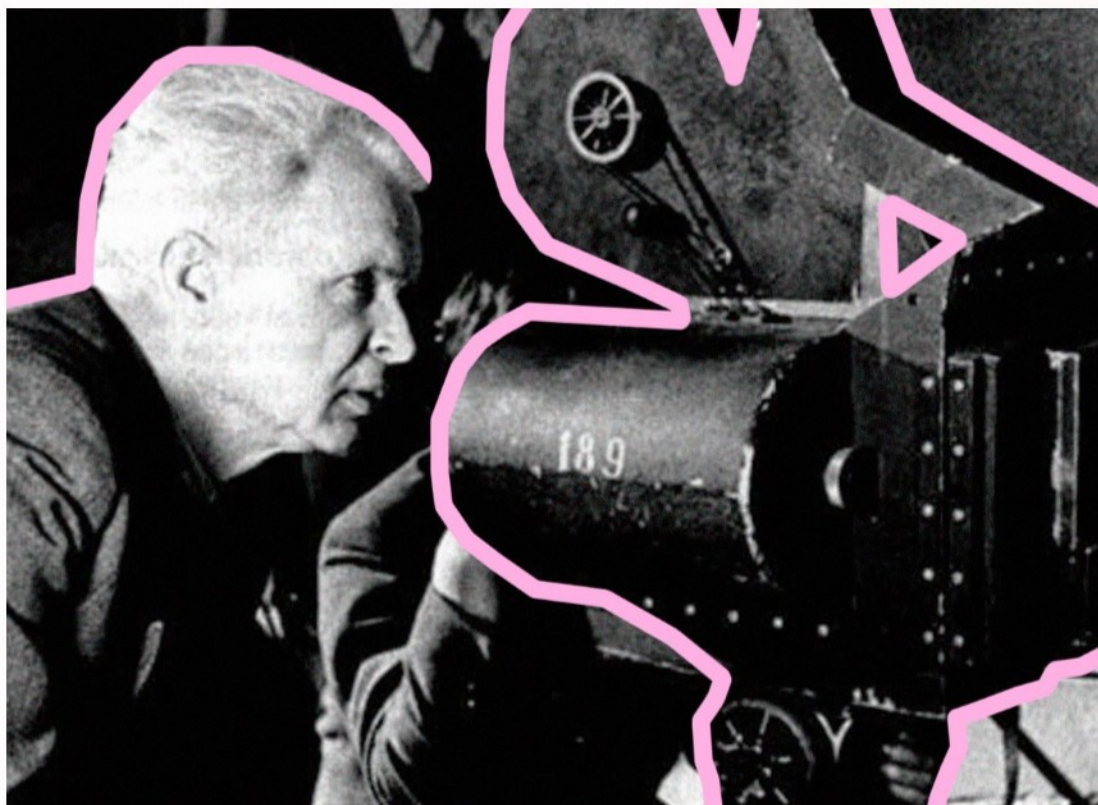
В душі Олександра Довженка завжди центральне місце займала Україна. Він за нею тужив, він нею жив і про неї написав перед смертю: «Я вмру в Москві, так і не побачивши України! Перед смертю попрошу Сталіна, аби, перед тим, як спалити мене в крематорії, з грудей моїх вийняли серце і закопали його в рідну землю, у Києві, десь над Дніпром, на горі».

Перепоховання його праху в Україні ще й досі не зроблено. Отже, шлях до землі, яку він дуже любив, триває...

Що залишив нам Олександр Петрович Довженко?

Як писав Іван Кошелівець: «Довженко належить до обраних, життя яких у творчості триває й помертню».

Режисер Довженко поставив 12 художніх і документальних фільмів; письменник Довженко написав 15 кіносценаріїв та п'єс, 20 оповідань та автобіографічну повість. Але як прозаїк він написав так мало з того, що задумав! Тільки в щоденникових записах 1949 року знаходимо п'ятдесят літературних задумів, серед яких – історична хроніка про київського князя Святослава, твори про Вітчизняну війну і сучасність, епічний роман «Золоті ворота»...

Свого часу Довженко помилявся, скромно відмовляючись від характеристики «геній»: час розставив усе по своїх місцях. Олександр Довженко зайняв почесне місце генія українського народу, людини, яка любила в усьому красу й гармонію, яка намагалася творити вічне й величне там, де важко було навіть просто виживати. Тому насолоджуймося яскравою й неповторною творчістю митця й не забуваємо Довженкове: «Життя прекрасне, інакше люди давно би вже зневірилися в ньому!»